

3. Макаренко С. Н., Олейник Н. Н. Проблемы реализации конкурентных преимуществ предприятий легкой промышленности. *Экономические инновации*. 2007. Вып. 30. С. 215 – 221.

4. Олійник Н. М., Макаренко С. М., Нічипорук А. О. Аналітичне оцінювання ефективності діяльності підприємств легкої промисловості України. *Проблеми системного підходу в економіці: Збірник наукових праць*. 2018. Вип. 2 (64). С. 76 – 81.

5. Миколайчук Н. С., Миколайчук М. М. Економічна безпека країни і розвиток внутрішнього ринку продукції легкої промисловості. *Приазовський економічний вісник*. 2017. Вип. 2 (02). С. 15 – 18.

Остапенко В. М., к.е.н.,

доцент кафедри митної справи та оподаткування,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ ОСВІТНІХ ТА НАУКОВИХ ФАКТОРІВ

Якісна вища освіта й професійна підготовка мають велике значення для інноваційного розвитку підприємства, які намагаються рухатися вперед шляхом створення додаткової вартості, не обмежуючись звичайними виробничими процесами і продукцією. Сучасна глобальна економіка потребує від країн створення резерву освічених працівників, які в змозі виконувати складні завдання, швидко адаптуючись до зміни середовища й нових вимог економіки. У зазначеній складовій оцінюється якість освіти з точки зору бізнес-спільноти. Ступінь навчання співробітників також враховується, зважаючи на важливість професійного й неперервного навчання без відриву від виробництва. Й хоча у багатьох країнах не надають особливого значення, таке навчання необхідне з метою забезпечення неперервного підвищення навичок працівників.

Процес освіти населення, що передує матеріалізації та комерціалізації знань, потребує певної фінансової підтримки держави та недержавних (приватних) організацій. В Україні з 2007 року витрати на освіту на рівні провайдерів розподілялися нерівномірно. Фінансування за рахунок місцевих бюджетів і юридичних осіб складає лише відповідно 10,7-28,1% і 0,1-0,7%. Підприємства не зацікавлені в підготовці кваліфікованих кадрів для своєї діяльності, про що свідчить мінімальний рівень їх участі у фінансуванні навчання у ВНЗ (0,2%).

Одним із головних завдань в інноваційному розвитку підприємства стає налагодження продуктивного механізму співпраці між університетами, бізнесом та державою, що дозволить збільшити ефективність освітньої діяльності та виробити шляхи трансферу технологій у виробництво, комерціалізувати знання загалом. Інноваційна складова співпраці походить не з ініціативи держави, а із взаємодії «університет — бізнес — влада».

В сучасному суспільстві ядром інноваційної діяльності виступає університет, який співпрацює з виробництвом та може виконувати функції його відділів із досліджень і розвитку (R&D), і концентрує державні зусилля, пов'язані з розвитком інновацій. У процесі потрійної співпраці всі вищі

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством

навчальні заклади отримують можливість, використовуючи власну матеріальну і фінансову базу, розвивати бізнес-інкубатори, навчальні підприємства з венчурним капіталом, наукові парки, консультаційні компанії тощо. Це забезпечує виконання ними реальних завдань державних чи підприємницьких структур, участь студентів і викладачів у наукових дослідженнях, що фінансуються не лише з боку бізнесу, а й держави. Можливість досягнення таких результатів стимулює університет налагоджувати зв'язки та розвивати співробітництво.

Розвиток моделі взаємодії освіти – науки – бізнесу – влади має провадитися на таких принципах:

пріоритетність розвитку системи освіти;

стимулювання освіченості особистості і розвиток обдарованості;

забезпечення якості освіти;

безперервність процесу освіти, підтримуюче навчання протягом життя;

створення сприятливих умов для інтеграції системи освіти з системами освіти інших держав на рівноправній і взаємовигідній основі.

Прийняття Закону «Про вищу освіту» також ставить перед науково-освітньою та бізнесовою спільнотами виклики пошуку нової моделі взаємодії освіти – науки – бізнесу – влади. Виникає гостра потреба в структурній перебудові існуючих зв'язків вищих навчальних закладів з вітчизняними підприємствами, з одного боку, а з іншого – підприємства чимраз гостріше відчують проблему налагодження зв'язків з українськими вищими навчальними закладами в одержанні компетентних високопрофесійних випускників, які б володіли відповідними креативними компетенціями, вміннями практичної роботи з інноваціями, швидкого пошуку та доступу до останніх світових наукових відкриттів і передових технологій, вміннями реалізовувати свої ідеї в реальних інноваційних проектах, взаємодіяти й працювати з українськими та іноземними партнерами, просувати інноваційну продукцію вітчизняних товаровиробників на міжнародні ринки.

Проблемними аспектами досі залишаються низька якість освіти й навчання на робочому місці, що гальмує зростання конкурентоспроможності нашої держави та інноваційного розвитку підприємств. Доцільність та ефективність співпраці в рамках моделі «потрійної спіралі» визначається системою переваг, що їх у результаті взаємодії отримує кожен з інститутів. Для суспільства в цілому такого роду кооперація несе значний економічний, науково-технічний і соціальний ефект, а інвестиції в людський та інтелектуальний капітал є найбільш ефективними в довгостроковій перспективі.

Відповідно до Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти запропоновано здійснення комплексу заходів з напрацювання моделей взаємовигідних відносин закладів освіти та роботодавців, спрямованих на забезпечення практичної підготовки здобувачів освіти до самостійної професійної діяльності та їх соціальної адаптації у трудових колективах, нормативно-правове та організаційне забезпечення, проведення апробації, досліджень, доопрацювання моделей та рекомендацій до широкого

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством

використання. Підготовка фахівців за дуальною формою здобуття освіти передбачає встановлення рівноправного партнерства закладів освіти, роботодавців та здобувачів освіти з метою набуття здобувачами освіти досвіду практичного застосування компетентностей та їх адаптації в умовах професійної діяльності. Дуальна форма здобуття освіти передбачає навчання на робочому місці з виконанням посадових обов'язків відповідно до трудового договору. Така форма здобуття освіти спрямовується, зокрема, і на адаптацію здобувача освіти до першого робочого місця, що відповідає його освітній спеціальності та кваліфікації.

З урахуванням всього вищевикладеного підприємству для забезпечення інноваційного розвитку рекомендовано:

ініціювати налагодження співпраці із закладом освіти щодо підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, в тому числі шляхом ініціювання створення програм дуального навчання;

разом із закладом освіти брати участь у розробленні та затвердженні освітніх програм та навчального плану, брати участь у відборі здобувачів освіти на навчання за дуальною формою здобуття освіти; вести постійний діалог із закладом освіти і здобувачем освіти щодо етапів та результатів навчання;

надавати робоче місце здобувачу освіти на підприємстві, в установі чи організації, що передбачає грошову винагороду;

у разі необхідності створювати умови для підвищення професійного рівня працівників, що здійснюють навчання здобувачів освіти на виробництві;

спільно з профспілками або їх об'єднаннями вирішують питання умов праці, запровадження та визначення розмірів надбавок, доплат, премій, винагород та інших видів матеріального та морального заохочення для працівників, що здійснюють навчання здобувачів освіти на виробництві.

Взаємовигідною формою взаємодії може стати організація лабораторій, наукових центрів, базових кафедр. При такому співробітництві роботодавці отримують можливість підготовки кадрів відповідно до специфіки компанії. Наукові центри та лабораторії дозволяють бізнесовим структурам відбирати кращих студентів, надавати їм місце для проходження практики (стажування), згодом надати повноцінне робоче місце.

Для налагодження співпраці також доцільно:

розробити та прийняти документи, які чітко визначають політику в сфері партнерства (ці документи повинні бути публічними і доступними для широкої громадськості);

призначити окрему особу, яка буде нести відповідальність за контакти з закладами освіти та центрами підвищення кваліфікації працівників;

створення Інтернет ресурсів для спілкування зі студентами та потенційними робітниками;

брати участь у проведенні майстер-класів, тренінгів, ділових ігор.

інвестувати кошти у поліпшення лабораторного обладнання університетів, оскільки така інвестиція дозволить отримати студентами навиків роботи на сучасному обладнанні, і відповідно, скорочує тривалість адаптації молодих

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством

фахівців, та підвищує якість дослідницької роботи;

активно долучатися до процесу формування змісту освіти, зокрема, до робочих груп з розробки професійних стандартів;

сприяти активності професійних об'єднань роботодавців у процесі реформування вищої освіти в Україні.

Парубок Н.В., к.е.н.,
старший викладач кафедри туризму та
готельно-ресторанної справи,
Уманський національний університет садівництва

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ

Готельне господарство є однією з складових туристської індустрії. Матеріальна база, що призначена для розміщення туристів, посідає одне з перших місць при формуванні туристичної інфраструктури, бо якість проживання та відповідне обслуговування рішуче впливають на рівень туристичного сервісу. А отже, готельна індустрія стає швидко зростаючим бізнесом, що приносить значні грошові надходження, в тому числі валютні. Вітчизняна готельна галузь стає невід'ємною складовою світового готельного господарства [1].

Гостинність є сферою готельного й ресторанного бізнесу, провідним чинником і базою величезної індустрії туризму.

Індустрія гостинності є найважливішим елементом соціальної сфери. Вона відіграє важливу роль у підвищенні ефективності громадського виробництва, та відповідно, росту життєвого рівня населення.

Динаміку розвитку готельного сектору України можна оцінити як позитивну. Наша держава має величезний потенціал і можливості для подальшого розвитку готельної і туристичної сфери, ефективного використання природно-рекреаційних, історико-культурних, туристично-екскурсійних ресурсів, всебічного задоволення оздоровчо-спортивних, пізнавальних, духовних потреб вітчизняних й іноземних туристів, сприятливих умов для активізації діяльності інвесторів у сфері туризму й гостинності. У 2017 р. інвестиції в розвиток готельної сфери становили 1 232,4 млн. грн., що на 0,7 % більше порівняно з попереднім роком. За січень-березень 2008 р. обсяг послуг, реалізованих споживачам, підприємствами сфери готельних послуг, становив 573,1 млн. грн., за аналогічний період минулого року – 391,5 млн. грн. [2].

Розвиток готельного господарства в Україні сьогодні стримується низкою чинників:

- економічна криза;
- недоліки в роботі фінансово-банківської системи;
- обмежена платоспроможність населення;
- недосконала податкова система.

Законодавчо-правова база не відповідає вимогам сьогодення, немає